

To: (10)(2e) (10)(2e) @rivm.nl; (10)(2e) (10)(2e) @rivm.nl; (10)(2e) (10)(2e) @rivm.nl
From: (10)(2e)
Sent: Mon 8/10/2020 7:10:45 AM
Subject: FW: Graag check op lit-mondkapjes
Received: Mon 8/10/2020 7:10:46 AM
[Memo Gedragsunit Literatuur rond COVID-19 en mondkapjes 5 aug def v2.docx](#)

Hallo allemaal,

Ik laat dit document nu opmaken voor de site en dan wordt het geplaatst. Ik vervang daarbij de eerdere versie op de site.

Met vriendelijke groet,

(10)(2e)
 Communicatieadviseur RIVM

t. (10)(2e) (10)(2e)
 m. (10)(2e)
Aanwezig: (10)(2e)

Van: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Verzonden: vrijdag 7 augustus 2020 16:17
Aan: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
CC: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Onderwerp: FW: Graag check op lit-mondkapjes

Ha (10)(2e)

Lukt het nog om deze vandaag online te krijgen? Ik heb inmiddels de 2 wijzigingen geaccepteerd.

Groet,
 (10)(2e)

From: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Sent: donderdag 6 augustus 2020 14:42
To: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Subject: RE: Graag check op lit-mondkapjes

Akkoord zo wat mij betreft, dank

Met vriendelijke groeten,

(10)(2e) (10)(2e)
 (10)(2e)

Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
 Antonie van Leeuwenhoeklaan 9 | Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven

T (10)(2e)
 (10)(2e) @rivm.nl
<http://www.rivm.nl>

RIVM De zorg voor morgen begint vandaag

From: (10)(2e)
Sent: donderdag 6 augustus 2020 14:21
To: (10)(2e) (10)(2e)
Subject: Graag check op lit-mondkapjes

Ha (10)(2e)

Zie mail hieronder. Leeftijd lijkt niet direct een issue te zijn, maar jongeren zijn mogelijk wel ondervertegenwoordigd. Daarom voorstel om dit toe te voegen bij de limitaties bij vraag 2. Of vind je het op basis van deze toelichting ook nodig om bij de algehele conclusie ook deze verwijzing nog op te nemen?

Groet, (10)(2e)

- 2. *Wat is het effect van het dragen van mondkapjes op het afstand houden door andere mensen, ten opzichte van de mondkapjesdrager?*

Conclusie: Bij vrijwillig gebruik van mondkapjes, op locaties waar afstand houden mogelijk is, lijkt het gebruik van een mondkapje (beperkt) bij te dragen aan afstand houden door anderen van de mondkapjesdrager.

Belangrijkste onderzoeksbevindingen:

- In 3 quasi-experimentele veldstudies waar onderzoekers in alledaagse situaties tijdens de SARS-CoV-2 pandemie wel/geen mondkapjes droegen, houden anderen wat meer afstand van de onderzoeker als deze een mondkapje draagt.

Limitaties: Mondkapjesgebruik was vrijwillig, er is een beperkt aantal onderzoeken, jongeren lijken ondervertegenwoordigd en robuuste RCT's ontbreken.

From: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Sent: donderdag 6 augustus 2020 13:27
To: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Subject: RE: nog een vraag tav lit-mondkapjes

Hoi (10)(2e)

Ben even alle nieuwe studies doorgelopen, maar de 3 GPS studies gebruiken geanonimiseerde data waar leeftijd niet in zit

(al is smartphone gebruik juist onder jongeren hoog dus ondervertegenwoordiging is denk ik hier niet het geval).

Bij de afstand houden studie in wachtrijen (Seres 2020b) is leeftijd meegenomen (ingeschat door de onderzoekers), zie hieronder.

63 waren onder de 25 = 13% van de 480 in totaal

Zij namen leeftijd mee als controle variabele, en de dummy voor leeftijd was niet significant van invloed op afstand houden.

Aged under 15	0	1	1	0	2
Aged between 15 and 25	13	19	14	15	61
Aged between 25 and 35	38	34	42	40	154
Aged between 35 and 45	35	29	33	33	130
Aged between 45 and 60	20	20	21	21	82
Aged above 60	14	17	9	11	51
Total	120	120	120	120	480

Bij de andere wachtrij studie (Seres 2020a) was de door onderzoekers ingeschatte leeftijd als controle variabele meegenomen.

Hieronder de verdeling, de groep onder de 25 is hier 11%.

Zij controleren voor age en vinden hetzelfde effect qua afstand houden in hun model.

	Overall (N = 300)
Male	49%
14 and under	1%
Aged between 14 and 25	10%
Aged between 25 and 35	33%
Aged between 35 and 45	26%
Aged between 45 and 60	20%
Aged 60 and older	10%

De studie door Marchiori met de social distancing belt op trottoirs geeft geen info over demographics van subjects.

Dus: niet heel veel bekend over de vertegenwoordiging van jongeren, en de studies die hierover rapporteren (2x) controleren wel voor leeftijd en vinden geen effect. Al is de groep jongeren daar dus wel klein (11 tot 13%).

Best wishes, met vriendelijke groet,

(10)(2e)

Tel: (10)(2e)

National Institute of Public Health and the Environment (RIVM)
Centre for Sustainability, Environment and Health (DMG)
PO Box 1 3720 BA Bilthoven The Netherlands

From: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>

Sent: donderdag 6 augustus 2020 12:11

To: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>

Cc: (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>

Subject: nog een vraag tav lit-mondkapjes

Ha (10)(2e)

(10)(2e) vroeg of er ergens in de studies uitspraken worden gedaan over de leeftijdsgroepen die aan de onderzoeken hebben deelgenomen? Kan het zijn dat jongeren ondervertegenwoordigd waren in de studies, en dat indicaties voor een positief effect mogelijk niet generaliseerbaar zijn naar jongeren?

Tevens bij de inleiding nog een paar woorden om toe te voegen.

Met hartelijke groet,

(10)(2e)

Dr.

(10)(2e)

(10)(2e)

RIVM Centrum Gezondheid en Maatschappij | Corona Gedragsunit (10)(2e)@rivm.nl
Antonie van Leeuwenhoeklaan 9 | 3721 MA Bilthoven / Postbus 1 (postbak 30) | 3720 BA Bilthoven

T +31 30 (10)(2e) | M +31 6 (10)(2e) | E (10)(2e)@rivm.nl | Tw (10)(2e)

RIVM De zorg voor morgen begint vandaag

